

לך לך חט"ו שיחה ה'

קדושה ראשונה היה ע"י כיבוש, שתוכנו שלוקחים את הבעלות מהבעלים הקודמים, והו"ע עבודת הצדיקים שלמעלה מהעולם. וקדושה שניה היא ע"י החזקה, ללא התחשבות בבעלים הקודמים, ולכן קדושה שניה אינה מתבטלת, והו"ע עבודת בעלי תשובה, שמגלים שאפילו חטא אינו יכול להפריד מהקב"ה.

בפרשתנו מסופר על הבטחת הקב"ה לתת את הארץ לזרעו של אברהם. והנה, הראגאטשאווער מבאר ששני ההבטחות הראשונות בפרשתנו ("לזרעך נתתי") הו"ע המתנה, והפעם הג', בהמשך לשאלת אברהם "במה אדע כי אירשנה", הו"ע הירושה.

והנה, הרמב"ם מבאר שקדושה ראשונה היא על ידי כיבוש, ולכן כשהכיבוש בטל נתבטלה הקדושה. וקדושה שני' היא על ידי חזקה, ולכן קדשה לשעתה וקדשה לעתיד לבוא. והכסף משנה מקשה "אטו כיבוש וחזקה, בכיבוש ראשון, עדיף מחזקה בלא כיבוש"?

והביאור: בנתינת ארץ ישראל לבני ישראל ישנם ב' ענינים: א: קנין ממון, היינו הבעלות שניתן לבני ישראל על ידי הנתינה לאברהם ("לזרעך נתתי", "נתתי כבר"). ב: קדושת ארץ ישראל, שנעשה בכניסת בני ישראל לארץ ישראל.

והנה, בקדושה ראשונה היא ציווי הקב"ה שהקנין יהיה על ידי כיבוש. ותוכן ענין הכיבוש הוא שלוקחים את הבעלות מהבעלים הקודמים ע"י כיבוש. ולכן הנה על ידי שאומות העולם מבטלים את הכיבוש, מתבטלת החזקה. וזה מתאים לביאור הפנימי, שבכיבוש ראשון היו ישראל בבחי' צדיקים, שעבודתם הוא מלמעלה למטה, שאין להם שייכות לתחתון, והבירור הוא ע"י כיבוש. אך מפני שהיו למעלה מהעולם, ולא באו לידי נסיון, א"כ יתכן שלא יהיה קיום לעבודתם כשיבואו לניסיון.

אך קדושה שניה, שנעשה ע"י כניסת עזרא, שעליה אמר הקב"ה "אפקוד אתכם גו' להשיב אתכם אל המקום הזה", הנה רצון הקב"ה היה שהפקידה תהיה לא ע"י כיבוש אלא על ידי חזקה. וחזקה הו"ע שיש למחזיק שייכות לקרקע ללא התחשבות להבעלים הקודמים. וא"כ שייכות זו אינה מתבטלת ע"י כיבוש. ומתאים לביאור הפנימי, שבקדושה שני' היו בני ישראל בבחי' בעלי תשובה, שעל ידי בירור וזיכור התחתון, עד שהתחתון נעשה כלי לקדושה, ה"ז מתקיים ואין לה הפסק. שעל ידי עבודת התשובה מתגלה שאפי' החטא אינו יכול להפרידו מהקב"ה, דקדושה זו אין לה הפסק.

והנה, מתנה יש לה הפסק, וירושה אין לה הפסק. וא"כ בהתחלת הפרשה מדבר על ביאה הראשונה לארץ, ולכן הו"ע המתנה שיש לה הפסק (כביאור הראגאטשאווער), ובהמשך הפרשה מדבר על הביאה השניה שע"י חזקה, ולכן הו"ע הירושה שאין לה הפסק.